

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/222090,Droga-i-dziedzictwo-Dzieje-rodziny-Moszoro-Camino-y-Legado-Historia-de-la-Famili.html>
28.02.2026, 21:05

[Następny](#)

[Powrót](#)

„Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro” – wystawa Archiwum IPN na Jasnej Górze

16 czerwca 2025 r. w Bastionie św. Rocha na Jasnej Górze w Częstochowie odbył się uroczysty wernisaż przygotowanej przez Archiwum IPN wystawy „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro”.

16.06.2025

Na ekspozycji zobaczyć można wyjątkowe dokumenty i ocalałe z wojennej tułaczki artefakty ilustrujące ponad stuletnią historię rodziny Moszoro – wywodzących się z kresów II Rzeczypospolitej polskich emigrantów w Argentynie. Wystawa została objęta honorowym patronatem przez Ambasadę Argentyny w Polsce.

Znakomitych gości, wśród których znaleźli się: ojciec Samuel Pacholski, przeor klasztoru Jasnogórskiego i przedstawiciel zarządu klasztoru, przedstawiciele rodziny Moszoro, którzy przekazali bezcenne dokumenty do zbiorów Instytutu: Bartłomiej Stanisław Moszoro, ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski oraz Agata Szkarłat i Bartłomiej Stanisław Moszoro jr., Lidia Burzyńska, posłanka na Sejm RP, Ryszard Stefaniak, zastępca prezydenta miasta Częstochowa, Jacek Ślęczka, burmistrz miasta i gminy Koziegłowy, dr Andrzej Sznajder, dyrektor oddziału IPN w Katowicach, i zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, powitała prowadząca spotkanie Anna Binek-Zajda.

Następnie oddała ona głos ojcu Samuelowi Pacholskiemu, przeorowi klasztoru Jasnogórskiego, który odniósł się do słów prowadzącej i przyznał, że jesteśmy winni pamięć tej rodzinie, szczególnie Kazimierzowi i Ludmile Moszoro, ale też innym jej członkom za to, co uczynili dla Polski, za to, że stali się mecenasami Kościoła polskiego, a także polskiej kultury, języka, historii w tak odległej ziemi dla nas, jaką jest Argentyna. Wyraził też nadzieję, że prezentacja wystawy w okresie wakacyjnym przyczyni się do tego, że wielu rodaków będzie mogło zapoznać się z tą wspaniałą historią.

Podziękował również wszystkim, którzy przyczynili się do stworzenia wystawy, w tym: Instytutowi Pamięci Narodowej, członkom rodziny Moszoro, wszystkim, którzy przy tej wystawie pracowali oraz swoim współpracownikom na Jasnej Górze i zgromadzonym gościom. Zaapelował:

- Niech też ta wystawa będzie takim wołaniem o to, aby wśród nas były takie rodziny, aby tych rodzin było bardzo wiele, które niezależnie od okoliczności, które spotkają na swojej drodze, niezależnie od trudności, jakie się pojawią, aby zawsze miały Boga i Polskę w sercu. Wówczas na pewno Polska nie zginie.

Następnie głos zabrał dr Mateusz Szpytma, zastępca Prezesa IPN, który stwierdził m.in.:

- Długa i skomplikowana była droga życia Kazimierza i Ludmiły. Urodzili się jeszcze gdy Polski nie było na mapach świata, ale kształcili się i wzrastali w Polsce niepodległej (...). Gdy wchodził w dorosłe życie wybuchła II wojna światowa i zmieniła losy życia obywateli Rzeczypospolitej, w tym losy rodziny

Moszoro.

Bohaterowie tej wystawy nie wrócili do ukochanego kraju, wybrali emigrację, rozeszli się trochę tak, jak apostołowie po zburzeniu Jerozolimy, rozeszli się tak, jak różni Polacy po świecie i trafili do Argentyny, gdzie przenieśli ze sobą całe to dziedzictwo. Dziedzictwo, któremu na imię Polska (...)"

Konsul honorowy RP w Rosario Bartłomiej Moszoro w imieniu rodziny podziękował za przygotowanie wystawy i ze wzruszeniem dodał, że ekspozycja jest wyrazem hołdu dla jego rodziców, a także dla całego pokolenia Polaków, którzy dali przykład honoru i bohaterstwa, ale zostali pozostawieni własnemu losowi i po zakończeniu wojny musieli budować nowe życie na emigracji.

Wyraził szczególne podziękowania dla Argentyny, dla państwa i dla ludności, za gościnność, serdeczność, wielkoduszność, otwartość, za przyjęcie tylu tysięcy Polaków, którzy przybyli wygnani głodem i niebezpieczeństwem, w poszukiwaniu przyszłości i wolności dla siebie swoich potomków.

Podziękowania dla Instytutu Pamięci Narodowej złożyła również Ambasador Republiki Argentyny w Polsce Alicia Irene Falkowski, która w liście skierowanym do uczestników wernisażu napisała:

- Bardzo się cieszę, że dzięki Instytutowi Pamięci Narodowej historia tej wzorowej rodziny, którą miałam zaszczyt poznać, jest prezentowana na Jasnej Górze, pod matczyną opieką Matki Bożej Częstochowskiej. Mam nadzieję, że przykład rodziny Moszoro rozprzestrzeni się wśród nas i zostanie przyjęty przez kolejne pokolenia dla dobra Argentyny i Polski, narodów zjednoczonych wiarą i wspólnymi wartościami wolności.

Na zakończenie części oficjalnej głos zabrała dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk – jednocześnie jedna z kuratorek wystawy, która podziękowała ojcu przeorowi, za przyjęcie wystawy na Jasnej Górze oraz rodzinie Moszoro za ogromne zaufanie i nie tylko przekazanie zdjęć, rodzinnych pamiątek, ale i opowiedzenie nam swojej historii.

Uczestnicy wernisażu zaproszeni zostali do zwiedzenia ekspozycji, po której oprowadzały gości jej kuratorki: Marzena Kruk i Agnieszka Sodel.

Wystawa „Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro” dostępna będzie dla zwiedzających na Jasnej Górze do 31 sierpnia 2025 r.

Przygotowana przez Archiwum IPN wystawa stanowi hołd złożony wszystkim polskim rodzinom, które w wyniku II wojny światowej zostały zmuszone do życia na emigracji.

Głównymi bohaterami ekspozycji są: Kazimierz Moszoro, absolwent Politechniki Lwowskiej, działacz Młodzieży Wszechpolskiej, żołnierz Wojska Polskiego i Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, i jego żona, Ludmiła z Dąbrowskich, harcerka, studentka Uniwersytetu Jana Kazimierza, zaangażowana w konspiracyjną działalność w podziemiu związanym z ruchem narodowym, więźniarka KL Auschwitz i KL Ravensbrück.

Kazimierz i Ludmiła, obydwójce pochodzący z rodzin o silnych tradycjach patriotycznych i religijnych, w obliczu sowieckiej okupacji kraju podjęli trudną decyzję o emigracji. Na swoją drugą ojczyznę wybrali Argentynę. Pozostając na obczyźnie aktywnie działali w środowisku

polonijnym w Rosario, kultywując polski język i tradycje, a wartości patriotyczne przekazali swoim dzieciom: córce Julii Barbarze oraz synom: Antoniemu Romanowi, Bartłomiejowi Stanisławowi i Stefanowi Aleksandrowi.

W historii rodziny Moszoro odbijają się losy całego pokolenia Polaków, których plany i marzenia zburzyły II wojna światowa i komunistyczne rządy w kraju.

Wystawa nie tylko przypomina dramatyczne losy Kazimierza i Ludmiły oraz ich bliskich, ale także prezentuje życie i działalność środowiska polskich emigrantów w Argentynie i ich silne związki z Ojczyzną.

Do przygotowania ekspozycji wykorzystano kolekcję pamiątek rodzinnych i dokumentów przekazaną w 2023 r. do Archiwum IPN w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci przez Bartłomieja Stanisława Moszoro, syna Kazimierza i Ludmiły, konsula honorowego RP w Rosario w Argentynie.

Wystawa składa się z dwujęzycznych (polsko-hiszpańskich) plansz tematycznych. Można zobaczyć na niej także cenne artefakty, m.in. nieśmiertelniki i manierkę Kazimierza Moszoro z okresu służby w PSZ oraz modlitewnik Ludmiły Dąbrowskiej, który towarzyszył Ludmile od więzienia na Montelupich w Krakowie wraz z własnoręcznie wykonanym z obozowego koca w KL Auschwitz futeralikiem. Ważnym uzupełnieniem ekspozycji są nieprezentowane dotychczas amatorskie filmy dokumentujące szlak bojowy 1. Dywizji Pancерnej gen. Stanisława Maczka, nakręcone przez żołnierza tej formacji, wieloletniego przyjaciela rodziny Moszoro Eugeniusza Siedleckiego.

Projekt wystawy: Jarosław Kłaput Project.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Częstochowa

Wystawa